Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/761

11.2.2025

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Morebitni izzivi za evropski enotni trg kot posledica prihodnje širitve Unije

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2025/761)

Poročevalec: **Stoyan TCHOUKANOV**

Svetovalka	Véronique CHAPPELART
Sklep plenarne skupščine	18. 1. 2024
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika Pristojnost
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	7. 11. 2024
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	4. 12. 2024
Plenarno zasedanje št.	592
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	193/1/2

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da je širitev EU zgodba o uspehu, in toplo pozdravlja novo dinamiko po sprejetju Izjave Sveta iz Granade. Širitev ni enako pomembna tema za vse v EU in države članice imajo različna stališča glede vprašanja, ali naj se enotni trg širi ali poglablja. Zaradi nepopolnega enotnega trga je bila v obdobju 1993–2022 rast BDP na prebivalca v Evropi za polovico manjša od rasti v ZDA, zato so nujne hitre reforme, zlasti na področju finančnih storitev, energetike, telekomunikacij in okolja. Ne gre zgolj za to, da se morajo države kandidatke pripraviti na članstvo, ampak mora tudi EU pred pristopom uvesti potrebne regulativne spremembe.

1.2 EESO obžaluje, da sedanja razdrobljenost evropskega finančnega trga povzroča odliv kapitala, ogroža svetovno konkurenčnost Evrope in je ena od velikih ovir za prihodnje financiranje širitve. V državah kandidatkah, ki imajo skupaj približno 60 milijonov prebivalcev (podatki iz leta 2023), je velik potencial za naložbe, gospodarske priložnosti in delovna mesta. S predlagano unijo prihrankov in naložb bi mobilizirali zasebni kapital, okrepili konkurenčnost Evrope ter spodbudili rast in večjo absorpcijsko sposobnost. S širitvijo se izboljša tudi dostop do kritičnih surovin in s tem prispeva k odpornejši in bolj suvereni Evropi.

1.3 Glede na razlike v pripravljenosti posameznih držav kandidatk na področju prilagajanja pravilom notranjega trga in učinek prihodnje širitve na nove trgovinske tokove med lokalnimi gospodarstvi so bila po ugotovitvah EESO po prejšnjih širitvah nekatera podjetja zmagovalci, druga pa poraženci zaradi različnih gospodarskih priložnosti, ki so jih imela – ne glede na njihovo vrsto ali panogo. EESO zato poziva Evropsko komisijo in države kandidatke, naj upoštevajo in omejijo učinke širitve, da se to ne bi znova ponovilo, ter posebno pozornost namenijo MSP v EU in v državah kandidatkah, da bodo koristi ustrezno porazdeljene. Ker se trgi EU med procesom vključevanja odpirajo, bi morale države kandidatke dosledno spoštovati standarde EU, da to ne bi negativno vplivalo na gospodarske subjekte iz držav članic EU.

1.4 Iz predhodne tržne analize v zvezi s preusmeritvijo trgovinskih tokov med EU in državami kandidatkami je razvidno, da bo širitev izvoznikom industrijskega blaga in storitev iz EU prinesla neto koristi, obenem pa se bodo zaradi nižjih proizvodnih stroškov v nekaterih novih članicah znižale cene v nekaterih sektorjih. Družbene razmere so v posameznih državah kandidatkah zelo različne, te razlike pa bi lahko kratkoročno vplivale na delovne pogoje in bile povod za nezadovoljstvo državljanov. EESO poziva k vključujočemu procesu posvetovanja, da se primerno izravnajo morebitni socialni stroški, saj pri širitvenemu procesu ne gre le za usklajevanje politik.

1.5 Drug ključni vidik so obstoječi sporazumi o prosti trgovini med državami kandidatkami in tretjimi državami, ki so včasih lahko konkurenca EU na svetovni ravni, zlasti na področju surovin, potrebnih v določenih sektorjih, ki trenutno niso v celoti vključene v enotni trg. EESO poudarja, da EU potrebuje ciljno usmerjene ukrepe za odpravo znatnih ovir in sprostitev celotnega potenciala finančnega, telekomunikacijskega in energetskega sektorja, ki so izpostavljeni vse večjemu pritisku velikih multinacionalnih konglomeratov in finančnih trgov. Za celovit pristop k zaščiti ključnih panog, infrastrukture in tehnologij na enotnem trgu priporoča, da se v državah širitve predpisi uskladijo z okvirom EU za pregled neposrednih tujih naložb (vzpostavljen z Uredbo (EU) 2019/452).

1.6 EESO meni, da bi morala biti širitev v središču razprav o naslednjem večletnem finančnem okviru. V zvezi s tem je bilo že sprejetih nekaj pozitivnih pobud, zlasti za podporo reformam, vendar bi bilo treba storiti več, da bodo finančni instrumenti polno podpirali predpristopni proces.

1.7 Širitev je izziv, zato EESO meni, da je potrebna nova dinamika tega procesa v sedanjih izrednih geopolitičnih razmerah in ob vse večjih izzivih, ki jih prinašajo podnebne spremembe ter energetski in okoljski prehod. Izkušnje, pridobljene v prejšnjih krogih širitve, so pokazale, da tesnejše povezovanje z enotnim trgom EU in usmerjena finančna podpora ne zadostujeta za pospešitev socialno-ekonomske konvergence. Izzive glede varnosti in obrambe po ruski agresiji proti Ukrajini je treba obravnavati celostno in jih upoštevati pri politikah na področju energetike, financ in kibernetske varnosti. Zaradi vpliva na energetsko varnost, gospodarski razvoj in politično stabilnost Zahodnega Balkana se je vse bolj nujno zavzemati za spremembo pri procesu pristopa Zahodnega Balkana k EU z omogočanjem postopnega vključevanja v enotni trg EU. EESO meni, da ta bolj dinamičen pristop prinaša pozitivne politične učinke in bo lahko prispeval k vnovičnemu navdušenju nad procesom, ki je z vidika izpolnjevanja rokov in doseganja napredka precej zahteven.

1.8 Nenazadnje EESO priporoča, naj se v širitveni proces vključi civilna družba, kar bo prispevalo k temu, da bi državljani bolje razumeli reforme, ki so potrebne za izpolnitev zahtev članstva EU. S tem bi zagotovili, da vključevanje v EU temelji na dejanski udeležbi državljanov v javni razpravi. EESO meni, da bi morala biti širitev ena od evropskih rešitev za svetovne izzive. Demokratizacija in pravna država sta nedotakljivi načeli, prav tako pristop širitvenega procesa, ki temelji na dosežkih in ne dovoljuje bližnjic. Vendar pa je treba ljudem na obeh straneh meje spregovoriti tudi o morebitnih gospodarskih koristih in potencialu za večjo blaginjo prihodnje generacije Evropejcev.

1.9 Širitev je geostrateškega pomena, poleg tega pa prispeva tudi k novim poslovnim priložnostim za evropska podjetja, večjemu trgu za podjetja in potrošnike ter boljšemu dostopu do kritičnih surovin, s tem pa tudi k odpornejši in bolj suvereni Evropi.

2. **Ozadje mnenja**

2.1 Ko je Jacques Delors postavil temelje enotnega trga (na podlagi štirih svoboščin – prostega pretoka oseb, blaga, storitev in kapitala ter teorij in načel 20. stoletja), so bile geopolitične in gospodarske razmere v svetu drugačne. Širitev EU je priložnost za nadaljnji razvoj potenciala enotnega trga, zlasti v premalo izkoriščenem sektorju storitev.

2.2 Enotni trg je bil vzpostavljen, da bi z odpravo trgovinskih ovir, zagotavljanjem poštene konkurence, spodbujanjem sodelovanja in solidarnosti med državami članicami ter izboljšanjem življenja državljanov okrepili evropsko povezovanje. Da bi vse regije lahko enako izkoristile tržne priložnosti, pa so bili uvedeni tudi kohezijski skladi. Dobro delujoč enotni trg je nujen za spodbujanje večjih naložb in inovacij v Evropi, financiranje socialne varnosti in kakovostnega izobraževanja ter sprejemanje dodatnih ukrepov na področju podnebja.

2.3 Enotni trg je še vedno temelj evropskega povezovanja in vrednot, saj spodbuja rast, blaginjo in solidarnost, izpostavlja osrednjo vlogo industrije in krepi socialni dialog pri doseganju ciljev neto ničelnih emisij. Vendar se je mednarodno okolje močno spremenilo. Evropa izgublja svojo vlogo v svetovnem okviru, ki se je močno zmanjšala, zato je treba oblikovati nov enotni trg. Konkurenčnost EU se je zmanjšala, ZDA in Kitajska pa sta EU že prehiteli na številnih področjih ravno v času, ko sta razogljičenje in digitalni prehod nakazala novo obdobje blaginje.

2.4 Poleg tega je treba za dosego večje produktivnosti pred morebitnimi prihodnjimi širitvami EU prenoviti glavne elemente enotnega trga in jih uskladiti z novo vlogo enotnega trga v svetu, ki ga zaznamujejo strukturne spremembe.

2.5 Za verodostojen pristopni proces je treba organizirani civilni družbi dati pomembno vlogo, kar je EESO neposredno podprl s pobudo za člane iz držav kandidatk za širitev ([1]).

2.6 EESO v skladu s svojim prejšnjim mnenjem ([2]) meni, da so naložbe v socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo nujne za gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest na Zahodnem Balkanu. Prav tako priporoča, da se za vse ukrepe v programih reform določijo socialni in razvojni kazalniki rezultatov.

3. **Splošne ugotovitve**

3.1 ***Ali je širitev EU geostrateška nuja?***

3.1.1 Z invazijo na Ukrajino leta 2022 se je temeljito spremenil strateški zemljevid celine. Evropa je jasno razdeljena, to pa je zdaj oživilo pristopni proces šestih držav Zahodnega Balkana, ki trenutno čakajo na pristop k EU. To pomeni, da se mora EU pripraviti na pristop devetih novih članic, vključno z Gruzijo.

3.1.2 Poleg tega ostaja nerešeno vprašanje Turčije, ki je sicer še vedno država kandidatka, vendar njena pristopna pogajanja z EU ostajajo zamrznjena in njen vstop v EU ni predmet političnih razprav.

3.2 ***Politični in institucionalni vidiki***

3.2.1 Večje število držav članic bo vplivalo na odnose v središču odločanja EU, tj. med EU in državami članicami, med večjimi in manjšimi državami ter med institucijami EU.

3.2.2 Širitev EU pa bo zagotovo vplivala na institucionalni okvir EU in privedla do sprememb v politični dinamiki.

3.2.3 S političnega vidika bo treba razmisliti o prednostih veta v primerjavi z možnostjo EU, da odloča in ukrepa na podlagi kvalificirane večine.

3.2.4 Po mnenju EESO bodo morale države članice morda razmisliti, kako bo EU delovala z devetimi dodatnimi članicami, in če to ne bo mogoče, kakšne reforme bi bile potrebne.

3.2.5 Prihodnje širitve je mogoče izvesti na podlagi Lizbonske pogodbe, saj za zmanjšanje števila komisarjev na dve tretjini števila držav članic ni potrebna nova pogodba, če to soglasno potrdi Evropski svet. Nekatere možnosti veta v Svetu je mogoče odpraviti s premostitvenimi klavzulami, ki bi v Svetu omogočile glasovanje s kvalificirano večino namesto s soglasjem, in sicer s poenostavljenim postopkom za spremembo Pogodbe. Poleg tega je v skladu s splošno premostitveno klavzulo v členu 48(7) PEU mogoče veto odpraviti v nekaterih primerih, denimo na področju zunanje in varnostne politike, kot je določeno v členu 31(3) PEU.

([1]) Utiranje poti za pristop Zahodnega Balkana k EU.
([2]) Novi načrt za rast ter instrument za reforme in rast za Zahodni Balkan.

3.2.6 Poleg načinov glasovanja Pogodbi državam članicam omogočata različne hitrosti povezovanja, od okrepljenega sodelovanja (ki je mogoče na področjih deljene pristojnosti, kot v primeru Evropskega javnega tožilstva) do možnosti vključitve in izvzetja, kadar je tako določeno v Pogodbah EU.

3.2.7 V Evropskem parlamentu je 31 od 73 izpraznjenih poslanskih mest po odhodu Združenega kraljestva rezerviranih za prihodnje širitve in/ali nadnacionalne liste. To bi zadostovalo za nekaj manjših držav kandidatk, ne pa za Ukrajino, ki bi imela primerljivo število mest kot Poljska (52) ali Španija (59). Vendar EESO tudi v tem primeru meni, da je mogoče rešitve najti na podlagi Lizbonske pogodbe.

3.2.8 Morda bodo potrebne manjše spremembe Pogodbe, da bo EU tudi po širitvi lahko ščitila svoje vrednote in interese. EESO poudarja, da so bile med krizo v euroobmočju sprejete in ratificirane manjše spremembe Pogodbe po enostavnejšem postopku. To bi lahko bila po potrebi tudi priložnost za ponovni temeljit razmislek o določenih politikah.

3.3 *Zahteva po polnem spoštovanju kopenhavnskih meril*

3.3.1 Od leta 1997 je spoštovanje temeljnih vrednot EU, kot so svoboda, demokracija ter spoštovanje človekovih pravic, dostojanstva, temeljnih svoboščin in pravne države s Pogodbo določen pogoj za pristop k EU.

3.3.2 V skladu s prvim kopenhavnskim merilom so morale v preteklosti države kandidatke pred pristopom izvesti reforme na področju pravosodja, spremeniti ustavo in sprejeti zakonodajo za preprečevanje korupcije in organiziranega kriminala.

3.3.3 Vendar EESO ugotavlja, da ta merila niso jamstvo za premagovanje izzivov za demokracijo in pravno državo v prihodnosti. Čeprav ima EU zadnje čase večji vpliv zaradi (sicer omejenega) pogojevanja financiranja EU s spoštovanjem pravne države, pa EESO obžaluje, da smo še vedno priča nespoštovanju neodvisnosti sodstva in medijev. Dobitniki Nobelove nagrade za ekonomske vede v letu 2024 Daron Acemoglu, Simon Johnson in James Robinson so pokazali, da družbe, v katerih smo priča slabemu delovanju pravne države in institucij ter izkoriščanju prebivalstva, ne ustvarjajo rasti in sveta ne spreminjajo na boljše.

3.4 *Revidirana metodologija na podlagi izkušenj, pridobljenih pri prejšnjih širitvah*

3.4.1 EU je pridobila izkušnje pri prejšnjih širitvah in izpopolnila svojo širitveno politiko s sprejetjem revidirane metodologije širitve leta 2020, ki državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam ponuja boljše možnosti za postopno vključevanje v izbrane politike EU (že pred njihovim pristopom), in sicer z vnaprejšnjim uvajanjem nekaterih ugodnosti in obveznosti članstva v EU.

3.4.2 Izkušnje, pridobljene v prejšnjih krogih širitve, so pokazale, da tesnejše povezovanje z enotnim trgom EU in usmerjena finančna podpora ne zadostujeta za pospešitev socialno-ekonomske konvergence. Za uspeh širitve so potrebne obsežnejše in celovitejše reforme, da bi se gospodarstva držav kandidatk lahko soočila s pritiskom konkurence na enotnem trgu ter ustvarila konkurenčna in trajnostna podjetja, ki bi privabila zasebne naložbe.

3.4.3 EESO meni, da je treba pri razvoju enotnega trga upoštevati resnično socialno razsežnost, ki zagotavlja socialno pravičnost in kohezijo, saj enotni trg sicer močno spodbuja rast in blaginjo, hkrati pa lahko povzroča neenakost in revščino, če od njega nimajo koristi vsi ali če celo prispeva k zniževanju socialnih standardov. Močna socialna razsežnost enotnega trga EU bo spodbujala vključujočo blaginjo ter zagotavljala poštene priložnosti, pravice delavcev in socialno zaščito ter hkrati prispevala k rasti.

3.4.4 EESO meni, da bi v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 23. in 24. junija 2022 revidirana metodologija morala temeljiti na dosežkih in bi jo moralo biti mogoče razveljaviti. Možnosti, ki jih ponuja postopno vključevanje, bi bilo treba v celoti izkoristiti, končni cilj pa bo še vedno članstvo v EU.

3.4.5 V ta namen so številne države kandidatke že vključene v ustrezne programe notranjega trga, kar jim zagotavlja podobne priložnosti kot državam članicam EU.

3.4.6 EESO meni, da bodo morale EU in države kandidatke za uspešno širitev svoje prebivalce učinkovito obveščati o pristopnem procesu ter voditi konstruktivne razprave s svojimi državljani o strateškem pomenu in koristih pristopa.

3.4.7 Države kandidatke kot opazovalke že sodelujejo pri pripravljalnem delu v zvezi z zakonodajo in politikami EU. EESO je ponosen, da ima dejavno vlogo pri tej novi metodologiji. S sodelovanjem pri delu nekaterih decentraliziranih agencij EU naj bi te države že v zgodnji fazi upoštevale standarde EU v okviru svojih sistemov.

3.4.8 EESO prav tako meni, da je predpogoj za pristop Srbije in Kosova ([3]) normalizacija njunih odnosov.

4. **Posebne ugotovitve**

4.1 ***Diferenciran/postopen pristop***

4.1.1 Orodja in okviri, ki trenutno urejajo odnose med EU in državami kandidatkami (kot so stabilizacijsko-pridružitveni sporazum z Zahodnim Balkanom ter pridružitveni sporazumi in s tem povezana poglobljena in celovita prostotrgovinska območja z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo), že ponujajo velike priložnosti za postopen prehod k članstvu, vključno s postopnim vključevanjem v posebna področja enotnega trga.

4.1.2 Poleg tega se bodo lahko gospodarski subjekti iz držav kandidatk z zgodnjim in postopnim dostopom do enotnega trga nadalje vključili v evropske vrednostne verige. V ta namen bi se lahko vzpostavila strateška partnerstva v industrijskih ekosistemih skupnega interesa (npr. na področju surovin, baterij, turizma, krožnega gospodarstva, strojev).

4.1.3 Prevzem pravnega reda enotnega trga je v središču vsakega pristopa k EU. EESO meni, da to odpira vprašanje, kako nadalje zagotoviti postopen dostop do enotnega trga pred pristopom, in sicer v smislu določanja ciljnih področij in pogojev za to.

4.1.4 Da bi bil ta pristop učinkovit, bi se morale države Zahodnega Balkana strinjati s samodejno razširitvijo pravil EU na določenem področju v okviru skupnega regionalnega trga, ko posamezna država doseže in potrdi uskladitev svojih predpisov s pravnim redom EU. S tem strateškim ukrepom ne bi bil več potreben dodaten vmesni postopek za ista pravila v regiji, zato to ne bi bil zgolj proaktiven pristop za zmanjšanje števila ukrepov, ampak bi bilo jamstvo za uspešnejše izvajanje skupnega regionalnega trga in enotnega trga EU.

4.1.5 EESO meni, da se bodo morale institucije EU odločiti, ali bi postopna odobritev dostopa do okrepljenega povezovanja notranjega trga ustvarila neposredno izvršljive pravice in obveznosti v pravnem redu Unije in držav kandidatk.

4.1.6 EESO se sprašuje, kateri zaščitni ukrepi bodo potrebni (z vidika enotne razlage, uporabe in izvrševanja pravnega reda EU) ter kakšne možnosti bo imela Unija, da se odzove, če država kandidatka ne bo izpolnjevala svojih obveznosti. To ni jasno, kar pa je treba skrbno preučiti, saj se nanaša na pravno varnost in zaupanje podjetij.

4.1.7 Poleg pridružitvenih sporazumov so bile sprejete dodatne pobude.

— Prednostni akcijski načrt v okviru poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja z Ukrajino, katerega cilj je državi zagotoviti dostop do področij enotnega trga pred pristopom, in sicer z vključitvijo Ukrajine v shemo EU „gostovanje kot doma“, pripravo dostopa do enotnega območja plačil v eurih v skladu z ustreznimi postopki in zahtevami ter omogočanjem prostega pretoka za nekatere industrijske izdelke. Podoben načrt obstaja tudi za Moldavijo, prav tako pa se pripravlja načrt za Gruzijo.

([3]) Meddržavno sodišče (ICJ) je razsodilo, da z enostransko razglasitvijo neodvisnosti Kosova 17. februarja 2008 ni bilo kršeno mednarodno pravo.

— Načrt za rast za Zahodni Balkan spodbuja regijo, da se pripravi na članstvo v EU ter pospeši potrebne socialno-ekonomske in temeljne reforme, zlasti z vnaprejšnjim uvajanjem nekaterih koristi dostopa do enotnega trga. Ta pobuda se izvaja vzporedno s skupnim regionalnim trgom na Zahodnem Balkanu, katerega cilj je na podlagi pravil in standardov EU zagotoviti gospodarsko povezovanje regije.

— Ti procesi postopnega vključevanja so tudi finančno podprti s predlaganim instrumentom za reforme in rast za Zahodni Balkan, instrumentom za Ukrajino in svežnjem podpore EU za Moldavijo.

— Eden od ciljev novega načrta in instrumenta za rast je pospešiti regionalno gospodarsko povezovanje kot spodbudo za boljše vključevanje gospodarstev Zahodnega Balkana v evropske vrednostne verige in izboljšanje njihove konkurenčnosti. To bo državam Zahodnega Balkana pozneje pomagalo pri nemotenem vključevanju na enotni trg EU.

— Okrepljeno medregionalno gospodarsko sodelovanje in trgovina, ki temeljita na standardih EU, bosta sprostila neizkoriščen gospodarski potencial regije, povečala konkurenčnost podjetij s spodbujanjem čezmejnih proizvodnih verig in izkoriščanjem regionalnih primerjalnih prednosti, ustvarila nova delovna mesta, koristila potrošnikom in pritegnila vlagatelje, ki bodo lahko izkoristili večji trg.

4.1.8 EESO pozdravlja dejstvo, da se bodo lahko gospodarski subjekti, socialni partnerji in civilna družba iz držav kandidatk z zgodnjim in postopnim dostopom do enotnega trga tudi še bolj vključili v evropske vrednostne verige. Za večjo učinkovitost pa bi bilo treba vzpostaviti strateška partnerstva v industrijskih sistemih skupnega interesa.

4.2 *Potreba po preoblikovanju sedanjih instrumentov zunanje in tehnične pomoči*

4.2.1 EESO meni, da je zaradi predhodne pogojenosti potreben nov širitveni pristop, ki zahteva nov instrument, ki bo zasnovan drugače od instrumentov zunanje in tehnične pomoči, ki so trenutno na voljo. Ta metodologija ni izvedljiva v okviru obstoječega instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III).

4.2.2 Novi instrument zunanje in tehnične pomoči bi moral okrepiti sedanjo finančno pomoč v okviru IPA III s programi sodelovanja Interreg v okviru kohezijske politike in vključevati Zahodni Balkan. EESO poudarja pomen postopne uskladitve podpore državam kandidatkam s finančnimi instrumenti držav članic za nemoten prehod k članstvu.

4.2.3 Novi instrument za reforme in rast za Zahodni Balkan je namenjen podpori izvajanju novega načrta za rast in njegovih štirih stebrov z znatno večjo finančno pomočjo. EESO pozdravlja dejstvo, da bodo za plačila veljali strogi pogoji glede ključnih reform, kot je določeno v programu reform.

4.2.4 Predlagani instrument naj bi zajemal obdobje 2024–2027. Finančna pomoč v okviru instrumenta bi bila zagotovljena v obliki posojil (do 4 milijarde EUR), nepovratne podpore (do 2 milijardi EUR) in z neposrednimi izplačili v nacionalne proračune ali v obliki kapitalskih sredstev za financiranje naložb prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan.

4.2.5 Finančni učinek instrumenta naj bi skupaj s sredstvi, ki so še vedno na voljo v okviru instrumenta IPA III za preostanek večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, omogočil, da bo Zahodni Balkan dobil enak znesek podpore na prebivalca, kot ga v okviru kohezijske politike prejmejo države članice EU.

4.2.6 S tem doslej najobsežnejšim povečanjem proračuna bi se odzvali na pozive regij k večji socialno-ekonomski konvergenci in odločno sporočili, da imajo lahko države koristi od tesnejšega povezovanja z EU že pred pristopom.

V Bruslju, 4. decembra 2024

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE